

SKUGGAD AV VULKANER

Landmannalaugar pyr av bubblande heta källor, flankerade av aktiva vulkaner och färggranna mineraljordar. Utemagasinet går på guidad tur i ett spektakulärt hörn av Island.

TEXT **JOHAN AUGUSTIN** FOTO **ROGER BORGELID**

Vulkanernas aktivitet har lämnat spår efter sig i det utomjordiska landskapet. För dagsturer i området krävs ingen större vandrings- erfarenhet eller utrustning, men det finns utmaningar i form av häftiga flerdagsturer som utgår från Landmannalaugar.

Den fyrhjulsdrivna bussen plöjer mjukt och följsamt över den svarta, steniga lavavägen som vi färdas på. Inte heller att korsa floder med forsande och bitvis djupt vatten tycks vara något problem. Vi är på väg över Islands centrala högplatå mot Landmannalaugar, ett av öns mest spektakulära och föränderliga naturområden.

UTBROTT NÄR SOM HELST

Tät mossa täcker bergssidorna, och när det ombytliga isländska vädret låter några solstrålar tränga igenom det grå molntäcket lyser sluttningarna smaragdgröna. I lavafälten växer gråaktig islandslav som är renars huvudföda och sägs vara helande för människor, bland annat kokas te på laven. "Hekla 1450 meter", visar en skylt. Vi passerar en av Island mest aktiva vulkaner som vanligtvis har ett utbrott varje decennium, men som nu har vilat sedan det senaste utbrottet år 2000.

– Nu passerar vi porten till helvetet. Hekla har gått över förlossningsdatum ordentligt, skämtar guiden Benedikt Thrastarson.

Det är inte bara Hekla som är aktiv; av landets 130 vulkaner är 30 redo att sprida lava och askmoln

runt omkring sig. Sist varnade Hekla en halvtimme innan hon vaknade till liv och nästa utbrott kan komma lika plötsligt.

I sydlig riktning passerar vi Eyjafjallajökull, vars askmoln ledde till att stora delar av Europas flygtrafik fick ställas in 2010. Glaciären med samma namn (jökull betyder glaciär på isländska) vilar på toppen av vulkanen som når drygt 1600 meter över havet. Det är en häftig men samtidigt lite osäker känsla att befinna sig mitt bland aktiva vulkaner, och när jag frågar Benedikt hur det är att bo mitt bland dem rycker han bara på axlarna.

– Man vänjer sig och det är ett val man gör.

Faktum är att Eyjafjallajökulls utbrott även blev en PR-explosion för Island som turistmål – plötsligt

visste alla vad vulkanen som knappt någon kunde uttala var för något. Hollywood fick upp ögonen för den bångstyriga ön och filmer som *The Secret Life of Walter Mitty* spelades in i omgivningarna, vilket spädde på Islands stjärnstatus och säkert bidrog till den 20-procentiga ökningen av antalet besökare per år.

SKIMRANDE SIDENLAKAN

Strax öster om Eyjafjallajökull breder Mýrdalsjökull ut sig över ett enormt område som täcker 600 kvadratkilometer. Under glaciären gör sig vulkanen Katla redo att skaka om sin hemö ytterligare – under sommaren inträffade ett par jordskalv kring vulkanen. Det är 100 år sedan Katla sist hade ett

större utbrott och forskarna säger att ett nytt kan komma vilken dag som helst.

Men idag ska varken Katla eller någon annan vulkan störa vår vandring på Landmannalaugar. Under ledning av guiden Benedikt lämnar vi bussen, iförda rejäla kängor och ryggsäckar med vatten, mat och kläder för det opålitliga vädret. Det är september och idag ligger temperaturen kring 15-strecket, perfekta vandringsförutsättningar med andra ord.

Vi följer en smal stig längs en flod, där leran färgar det forsande vattnet gult. Det kommer några regndroppar från himlen som blandas med solskenet, varpå en kraftfull regnbåge formligen exploderar i våra ansikten. Gult, rött och grönt är de tre genomgående färgerna i dalgångarna, flodraviner och på bergssluttningarna som till stora delar består av bergarten ryolit i kombination med mineraler. När samma färger dessutom avbildas i regnbågen blir det nästan för mycket – en syn som får hela vår grupp, med blandade nationaliteter, att utbrista WOW med versaler.

Vi går sakta uppför stigen, ungefär 400 meter över havet. Ravinernas sidor är draperade i skimrande, mossgröna sidenlakan. Det tar 70 år för mossorna att växa fullt ut, berättar guiden, så vi undviker att gå direkt på stenar där de växer. Ett problem med de allt fler och större turistgrupperna som vill utforska öns säregna natur är att de sliter på densamma. Det syns tydligt här i Landmannalaugar, där slitaget på stigar och vegetation har ökat på senare år. Situationen är så allvarlig att den isländska regeringen diskuterar begränsningar i tillgängligheten för turister i öns naturområden.

TUSEN UPPTÄCKTA GROTTOR

I slutet av juni var floden som vi passerar fortfarande delvis isbelagd, men nu är de svarta lavafälten enbart blöta av nederbörd. Fältet under våra fötter kommer från vulkanerna i området, där det rödfärgade järnet ger avtryck i marken när geotermiska gaser blandas med ryolit.

Hela Island är egentligen ett enda stort lavafält, och lägg till de över tusen upptäckta grotterna,

Lederna är väl utmärkt, det är svårt att gå vilse. Många besökare väljer guideade turer, andra tar sig runt på egen hand.

Att bada i heta källor är lika självklart som att vandra på Island. Om tiden inte redan stannat på leden, så gör den det här.

UTE FAKTA

LANDMANNALAUGAR

Energitäta Landmannalaugar, i naturreservatet Fjallabak på det södra höglandet, är en populär avstickare för vandringsugna turister på besök i Reykjavik. Det finns gott om guideade dagsturer att tillgå och många inkluderar bussresa från huvudstaden.

Föredrar du att vandra på egen hand ska du vara medveten om det snabbt växlande vädret på Island och nogsamtt följa de lokala väderprognoserna. Eftersom naturen kring stigarna är väldigt ömtålig är det inte tillåtet att slå upp tält hur som helst – kolla i förväg upp vad som gäller där du rör dig. Kring Landmannalaugar finns ett antal stugor där det går att övernatta, se dock till att reservera i tid.

En rad vägar hålls bara öppna från juni till september, men guideade vandringar arrangeras året runt.

Resa hit: Direktflyg till Reykjavik från Stockholm och Göteborg med Iceland Air (icelandair.se).

Boende: Den lilla orten Hella, nio mil sydost om Reykjavik, är en bra knutpunkt för vandringar kring Landmannalaugar och utflykter på hela södra Island. Boende finns till exempel på Stracta Hotel (stractahotels.is) mitt i centrum eller Hótel Lækur (hotellaekur.is) på en hästgård strax utanför.

Guidning: Arctic Adventures (adventures.is) är en av de största researrangörerna på Island och erbjuder en rad vandringar och andra aktiviteter. Otaliga alternativ finns.

Mer info: För vandringsinformation, kartor och färdbeskrivningar knappa in fi.is och landmannalaugar.info (den senare dock inte uppdaterad på länge).

”HOLLYWOOD FICK UPP ÖGONEN FÖR DEN BÅNGSTYRIGA ÖN OCH FILMER SOM THE SECRET LIFE OF WALTER MITTY SPELADES IN I OMGIVNINGARNA.”

Svavel och andra mineraler färgar bergssidorna kring Landmannalaugar. Avstickare tar besökarna upp för sluttningarna och skapar egna mikroäventyr på Avatarplaneten.

”SVAVEL SIPPRAR UR ÖPPNA HÅL I MARKEN, TILLSAMMANS MED KOLDIOXID OCH ANDRA GASER SOM BILDAR DEN ILLALUKTANDE DIMMAN.”

som ständigt blir fler, så har du ett landskap som påminner om en schweizerost.

Vi har kommit upp ytterligare ett par hundra meter över havet och det luktar ruttet ägg. Svavel sipprar ur öppna hål i marken, tillsammans med koldioxid och andra gaser som bildar den illaluktande dimman. En skylt säger Brennisteinsalda, som betyder ”våg av svavel”. Namnet kommer från gula svavelfläckar på vulkanens sidor, som också skiftar i svart, rött, blått och grönt. Den räknas som en av öns mest färgstarka och syns ofta i fotoböcker och kalendrar.

FRIHETEN PÅ TOPPEN

Stigen slingrar vidare, den järnrika jorden kladdar sig fast på kängorna. Alla i gruppen pinnar på i jämn takt och den tillryggalagda sträckan växer bakom våra ryggar. Men vandringen i sig är inte särskilt jobbig; varken höjden eller höjdskillnaderna utmanar.

Samtalet glider in på isländsk folktro. Den är fortfarande stark och en stor del av befolkningen tror på älvor och andra naturväsen. De sägs bland annat bo i stenarna på lavafälten – inte alls otroligt, kanske. Ett block som liknar ett förstenat troll sitter på ena sidan av Brennisteinsalda.

– Det är trollet som blev träffat av solen, skratrar Benedikt, och verkar väl inte helt övertygad.

Vi är omgivna av Vondugil, flodbädden som går under namnet ”Elaka dalgängen”, och ”Blå berget” Bláhnjúkur. Gult svavel, grön mossa, rött

järn. Och så obsidian, en bergart som ser ut som polerat svart glas, som har bildats när lavan stelnat snabbt, innan den brutit ut i kristaller.

Miljön går nästan inte att beskriva, den påminner om någon sorts utomjordisk exotisk fruktsmoothie. Vi har förflyttat oss från planeten jorden några ljusår ut i rymden, så måste det vara.

När vi når toppen av Brennisteinsalda, 855 meter över havet, är det bara att landa. I stunden. Suga in konstverket runtomkring. Trots att vi vandrat hit i turistig tropp känns friheten på toppen; det enda som hörs är vinden som sakta susar. Det är stilla. Lugnt.

Inte ens Benedikt, som kommer hit varje vecka, kan få nog av den här stunden. Hur länge sitter vi där? Ingen aning. Och det känns som att det kvittar.

DRÖMMANDE FINALBAD

Ingen dagstur på Island utan finalbad i heta källor. Vid Landmannalaugar finns en fjällstuga att övernatta i och en badbar källa – strategiskt placerad både för oss som är på snabbvisit och för vandrare som tänkt ta den populära leden Laugavegur söderut.

Det mineralrika vattnet luktar lite unket av svavel, men det hör liksom till. Vattnet, kring 40 grader, omsveper kroppen och den mentala njutningen tar över i den geotermiska poolen. Avslappnade ansikten tittar drömande ut över omgivningarna. Ånga lyfter långsamt från ytan och blandas med luften. ☺

Gamla postbussar har förvandlats till mysiga kaféer där vandrare dricker kaffe och delar med sig av sina historier från leden.

Utsikten från vulkanen Brennisteinsalda slår det mesta. Trots att vi vandrat hit i turistig tropp känns friheten på toppen.

4
TIPS

FLER DAGSTURER I OMRÅDET

Glymur

Med sina nästan 200 meter är Glymur, 45 minuter från Reykjavik, Islands näst högsta vattenfall. Nås på en sex kilometer lång vandringstur kryddad med forsande vatten och djupa, gröna floddalar.

Mer info: guidetoiceland.is/travel-iceland/drive/glymur

Mount Esja

En mil utanför Reykjavik ligger den här toppen, som mäter 914 meter över havet och korsas av flera vandringsleder. Ett populärt turmål för lokalbor, med en magnifik utsikt över staden.

Mer info: visitreykjavik.is/mount-esja

Reykjadalur

Vandring med varmt mineralbad som final? Då ska du ta dig till geotermiska Reykjadalur – The Valley of Steam – 45 minuters bilresa från huvudstaden.

Mer info: guidetoiceland.is/travel-iceland/drive/reykjadalur

Gjáin

En liten dal, omgiven av klara vattenfall, vattenhål och lavagrottor. Beskrivs ofta som en av Islands finaste platser, en orörd pärla som få turister hittar till. Vandringen är lätt, du kommer främst hit för att njuta av naturen. Ligger cirka 1,5 timmar nordväst om Landmannalaugar.

Mer info: hiticeland.com/places_and_photos_from_iceland/gjain

3
TIPS

LÅNGVANDRA PÅ ISLAND

Laugavegur

En populär veckovandring går från Landmannalaugar till Skógar. Den kanske mest populära sträckan kallas Laugavegur, den tar 4-5 dagar och går från Landmannalaugar söderut till Þórsmörk som ligger intill glaciären Mýrdalsjökull. Laugavegur är 55 kilometer lång och det finns campingplatser och övernattningsstugor längs leden. Gå på egen hand eller boka en guidad tur.

Mer info: fi.is. För guidad tur, se exempelvis islandia.se.

Vatnajökull nationalpark

En lite tuffare sexdagarsvandring, åtminstone bitvis, där du utforskar de vilda högländerna under ledning av en guide. Turen passerar glaciären Vatnajökull samt lavafält, vattenfall, varma källor och bergsvyer. Vandringen går vidare genom nationalparken Skaftafell innan turen avslutas i Reykjavík.

Mer info: vatnajokulsthjodgardur.is/en. För guidad tur, se adventures.is.

Hornstrandir

Det enda sättet att ta sig till naturreservatet Hornstrandir, vid öns norra kust, är till fots eller med båt. Här kan du till exempel gå en guidad sexdagarsstur som avslöjar ett dramatiskt landskap med klippor som stupar ner i Atlanten. Bland klipporna lever en av Europas största kolonier av sjöfågel och fjällräv. Har du tur får du också se val och säl bland vikarna.

Mer info: westfjords.is/en. För guidad tur, se adventures.is.